

МЕТОДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПОНЕНТИ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ

Прусак Володимир Федорович

кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри дизайну, доцент,
Національний лісотехнічний університет України
e-mail: vfpr@ukr.net

Розроблення та впровадження педагогічної системи неперервної екологічної підготовки майбутніх дизайнерів є складним, комплексним теоретичним і практичним завданням освітнього процесу.

Екологізації неперервної освіти можна досягти, якщо дисципліни, що входять в освітньо-професійні програми «Дизайн», бакалаврського та магістерського рівнів вищої освіти, утворюють не просто сукупність гуманітарних, фундаментальних, професійно-орієнтованих курсів, а творять єдину систему, об'єднану загальною метою, конкретними завданнями, методологією побудови, орієнтацією на міждисциплінарні зв'язки та інтеграцію екологічного змісту в усі дисципліни. Нарівні вивчення кожної дисципліни в рамках, встановлених освітньо-професійними програмами, необхідно виявити перш за все методологічні зв'язки між ними. До того ж, традиційні освітні підходи, дозволяли встановлення локальних міждисциплінарних зв'язків та визначення місця дисципліни в структуро-логічній схемі. Сучасне ж бачення, висуває альтернативні ідеї про виявлення загальних стержневих методологічних підходів та їх відображення в кожній дисципліні.

Тому, на наш погляд, компонентами педагогічної системи неперервної екологічної підготовки майбутніх дизайнерів доцільно обрати екологічну компетентність на базі конкретної навчальної дисципліни чи групи дисциплін. Ця система має формуватися на базі компонентів компетенцій, а не лише компонентів знань. Обґрунтовуємо таку позицію тим, що екологічна підготовка дизайнерів суттєво виходить за межі знаннєвого компоненту освіти і містить також уміння, цінності тощо. У процесі професійної підготовки усі знання, вміння, цінності формуються у ході вивчення окремих навчальних дисциплін.

Формування екологічної компетентності має свою специфіку на різних етапах навчання. Інтегральним критерієм ефективності підготовки є рівень сформованості екологічної компетентності у майбутніх дизайнерів.

Екологічну компетентність забезпечує комплекс знань, умінь та практичний досвід який набувається завдяки вирішенню професійних проблем у процесі виконання навчальних завдань.

Поняття «екологічне знання» є достатньо вживаним в сучасній науковій літературі, проте чітке визначення його змісту практично відсутнє на сьогодні [2, с. 9]. Екологічні знання, зазначають М. Кисельов і Ф. Канак, поступово нагромаджувалися людством у ході всієї практично-перетворювальної, пізнавальної діяльності й на них вона спиралася у процесі «матеріально-практичної діяльності, починаючи від визначення мети й добору засобів впливу на предмет практичної діяльності й закінчуючи самою практичною діяльністю та її результатами» [1, с. 70]. Отже, виникненню наукового екологічного знання

передувало накопичення сукупності практичних екологічних знань, котрі використовувалися на практиці, й водночас здобувалися і нагромаджувалися також у процесі практичної діяльності. Такий методологічний підхід є визначальним у формування змісту екологічних знань на усіх рівнях підготовки майбутніх дизайнерів. Адже, методика навчання дизайнерів як і фахівців інших творчих професій полягає в переважаючому практичному навчанні по відношенню до теоретичного.

У відповідності до запровадженої у навчальний процес підготовки дизайнерів, в Національному лісотехнічному університеті України (м. Львів) «Програмі наскрізної екологічної підготовки студентів спеціальності «Дизайн» [3], екологічний зміст має місце в усіх дисциплінах навчальних планів. Для поетапного закріплення накопичених знань програма передбачає в низці фундаментальних та професійних дисциплін виконання практичних завдань, які виокремлюються з поміж інших на певних стадіях здобуття екологічних компетентностей студентами.

Поділяємо екологічну підготовки майбутніх дизайнерів на п'ять етапів підчас яких студенти мають виконати певний об'єм практичних завдань екологічного змісту. Чотири етапи розгортаються на бакалаврському рівні вищої освіти, п'ятий на магістерському.

На перших двох етапах студенти вирішують проблеми відходів виробництва та життєдіяльності людей. Тут закладаються базові основи бережливого ставлення до природи як джерела майбутньої творчості.

Найбільший етап пов'язаний з навчальним проектуванням, яке переходить до завершального етапу – дипломне проектування. Студенти засобами дизайну вирішують екологічні проблеми, працюють в напрямках: редизайну (модернізація, удосконалення дизайн характеристик існуючих виробів); рециклінгу (перетворення, оновлення використаних ужиткових речей, нове застосування продукції та відходів промислового виробництва); біодизайну (проектування природопоміркованих об'єктів); екодизайну (проектування з врахуванням вимог охорони довкілля та економії природних ресурсів) та ін.

Отже, завдяки методам впровадження екологічної компоненти в освітній процес практичної підготовки майбутніх дизайнерів, екологічні компетенції набуваються завдяки вивченню усіх дисципліни, та виконанню навчальних завдань які дають змогу продемонструвати власний погляд на вирішення екологічних проблем.

Список використаних джерел

1. Кисельов М. М., Канак Ф. М. Національне буття серед екологічних реалій. Київ: Тандем, 2000. 320 с.
2. Матвійчук А. В. Екологічне знання та стиль мислення сучасної науки: моногр. Рівне: Ліста-М, 2002. 147 с.
3. Прусак В. Ф. Програма наскрізної екологічної підготовки студентів спеціальності 022 «Дизайн», галузі знань 02 «Культура і мистецтво». 2-е вид. Львів: РВВ НЛТУ України, 2018. 16 с.